

ТАҚРИЗ

**ба фишурдан диссертатсияи Бобоева Сайёра Бобораҷабовна дар мавзӯи
“Робитаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар
сохтори шахсияти донишҷӯёни макотиби олии муосир” барои дарёфти
дараҷаи илми доктори илмҳои психологӣ аз рӯи ихтисоси 19.00.01. –
Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология (илмҳои
педагогӣ ва психологӣ).**

Маориф ҳамчун соҳаи калидӣ ва омили муҳими асоси пешрафт ва рушду нумӯи ҳар як давлату миллат ба ҳисоб рафта, барои ноил шудан ба ҳадафҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ нақши муҳим мебозад. Сиёсати маорифи дилхоҳ кишвар, ки инъикосгари манфиатҳои умумимиллӣ аст, бояд тамоюли умумии рушди ҷаҳониро ба назар гирад. Рушди ҳамаи ҷабҳаҳои ҷамъият, таъмини амнияти ҷомеаи давлат, ноил шудан ба сатҳи ҷаҳонии иқтисод, татбиқи самаранокӣ техникаю технологияи навин бевосита аз рушди соҳаи маориф ва баланд бардоштани сифати таҳсилот, умуман аз сатҳи саводнокии миллат вобаста аст.

Аз ин лиҳоз, ташаккули шахсияте, ки дорои мавқеи фаъоли ҳаётӣ, мундариҷаи шахсӣ, зиндададилӣ, маҳорати нигоҳ доштани фардияти худро дар ҳама гуна вазъиятҳо соҳиб аст, хеле мубрам мегардад. Барои давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, рӯ ба пешравӣ ниҳода муҳим аст, ки шахрвандони он, алалхусус ҷавонон, ба шароитҳои мураккаби зудивазшавандаи муосири ҳаётӣ на танҳо мутобиқ шаванд, балки имкониятҳои худро татбиқ карда тавонанд, ба қарорҳои қабулкардашон масъулиятшинос, мустақил бошанд, бо назардошти худ рафтор намоянд ва побанди фикру ақидаи дигарон нагарданд.

Муҳимияти мавзӯи таҳқиқот аз ҳалли масъалаҳои мубрами илми психология ва педагогикаи муосир маншаъ мегирад. Агарчи то ба имрӯз, аллакай ҷанбаҳои зиёди марбут ба арзёбии муаммоҳои креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар илми психология баёни худро ёфтаанд, аммо то кунун

масъалаи арзёбии робитаи ин ўъҷубаҳо дар сохтори шахсияти донишҷӯёни муосири макотиби олий дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба сифати мавзӯи мустақил мавриди таҳқиқот қарор дода нашудааст.

Қайд кардан ба маврид аст, ки мавзӯи барои таҳқиқот интихобгардида дар марҳалаи кунунии рушди маориф ва илми психология масъалаи басо муҳим ва ҷолиби диққат буда, таҳқиқи он барои ҳалли муаммоҳои мавҷуда оид ба омода намудани мутахассисони оянда, таъминоти рушди касбии донишҷӯён – мутахассисони оянда, таҷдиди мундариҷаи базаи меъёрӣ дар низоми таҳсилоти олии касбӣ, бозёфтҳои тозаи илмиро дастрас намуда, барои боз ҳам ғанӣ гардонидани назария ва амалияи илми психология мусоидат мекунад.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот аз тафриқа ва мушаххас намудани мафҳумҳое, монанди “захираи инсонӣ”, “омили инсонӣ”, “иктидори инсонӣ” “эҷодиёт”, “креативноӣ”, “зеҳни эмотсионалӣ”, “зеҳни иҷтимоӣ”, “таҳаммулпазирӣ” иборат аст. Дар таҳқиқот асосҳои назариявӣ ва мундариҷавии мафҳумҳои “қобилияти креативӣ”, “ҷанбаҳои фардӣ-психологӣ”, “дараҷаи зеҳни эмотсионалӣ”, “ифодаи таҳаммулпазирӣ” муайян карда шудааст. Дар заминаи таҳлили раҳёфтҳои мухталиф оид ба муаммои таҳқиқшаванда, мавқеи креативноӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар таркиби хусусиятҳои инфиродӣ-психологии шахсияти донишҷӯён муқаррар гардидааст.

Аҳамияти амалии таҳқиқоти дисертатсионӣ дар он аст, ки маводи назариявӣ ва хулосаҳо метавонанд дар шакли заминаҳое барои таъминоти рушди касбии донишҷӯён – мутахассисони оянда, таҷдиди мундариҷаи базаи меъёрӣ дар низоми таҳсилоти олии касбӣ корбарӣ шаванд. Натиҷаҳои дар рафти кор бадастомадаро дар таҳқиқи минбаъдаи мавзӯ дар доираи илмҳои муштарак низ истифода бурдан мумкин аст. Таҳқиқот дорои потенциали назарраси пешгӯӣ мебошад, ки бо имкони усулии (принсипии) дар заминаи он мавҷуд буда, ба роҳ мондани ҷустуҷӯҳои минбаъдаи илмӣ асоснок мегардад. Инчунин методикаҳои тарҷумашударо дар доираи таҳлили психологӣ ба таври васеъ истифода бурдан мумкин аст.

Муҳаққиқ натиҷаи кори анҷомдодаашро дар муқаддима, чор боб, хулосаҳои бобҳои алоҳида, хулосаи умумӣ, тавсияву пешниҳодҳои психологӣ-педагогӣ инъикос намуда, аз адабиёти қобили қабул истифода кардааст. Рисола дар ҳаҷми 330 саҳифаи чопи компютерӣ таълиф гардидааст. Дар матн 15 расм, 29 ҷадвал, 2 диаграмма тасвир шудааст.

Интихоби дастгоҳи илмӣ мувофиқ ба мантики таҳқиқот, доираи кофӣи сарчашмаҳои илмӣю методӣ ва таълимию иттилоотӣ, методология ва пойгоҳи таҳқиқот, дар маҷмӯъ, аз амиқ андешида шудани сохтори диссертатсия шаҳодат медиҳанд.

Дар хулосаи диссертатсия унвонҷӯ масъалаҳои бамиёнгузоштаашро натиҷагирӣ намуда, оид ба муҳимияти ҳар қисмати он дар самти омӯзиш ва баррасии креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ, таҳаммулпазирӣ ва робитаи ин ўъҷубаҳо дар сохтори шахсияти донишҷӯёни муосири макотиби олий, ки бечунучаро барои баланд бардоштани сифати таҳсилоти олии касбӣ, омода намудани мутахассисони ояндаи ба талаботи бозори ҷаҳонии меҳнат ҷавобгӯ муассир хоҳанд буд, андешаву назари худро дар шакли хулосаҳои мантиқии назаррас, тавсия ва таклифу пешниҳодҳои ҷолибу мувофиқ иброз доштааст.

Натиҷаи асосии назариявӣю амалии таҳқиқот дар 48 мақолаи илмӣ ба таъъ расонидаи муаллиф, аз ҷумла, дар 21 мақолаи дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маориф ва илми Федератсияи Русия тавсияшуда нашршуда инъикос ёфтаанд.

Автореферат дар мутобиқат бо мундариҷаи кори таҳқиқотӣ дар ду забон: тоҷикӣ ва русӣ ба таври фаҳмою фасеҳ таҳия гардида, ба талаботи вижа ҷавобгӯ аст ва сохтори амиқи рисола, хусусияти пайдарпайи иҷрои вазифаҳои таҳқиқотӣ ва муҳтавои асосии диссертатсияро пурра инъикос менамояд. Он муҳтавои асосӣ ва сохтори диссертатсияро дар шакли мухтасар фаро гирифта, мубрамият, навғониҳои илмӣю мавзӯи таҳқиқотӣ, аҳамияти назариявӣю амалӣ, хулосаҳои асосӣ ва таклифу пешниҳодҳои таҳқиқотро асоснок намудааст.

Дар умум, баррасии фишурдаи диссертатсияи Бобоева Сайёра Бобораљабовна дар мавзӯи “Робитаи креативнокӣ, зехни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар сохтори шахсияти донишҷӯёни макотиби олии муосир” аз он шаҳодат медиҳад, ки муаллиф вазифаҳои дар наздаш гузошташударо иҷро намуда, ба ҳадафи таҳқиқот ноил гардидааст.

Натиҷаҳо ва хулосаҳои таҳқиқот, ки дар ҷамъбасти рисола оварда шудаанд, фарзияи онро тасдиқ намуда, аз ҳалли фасл шудани вазифаҳои таҳқиқот шаҳодат медиҳанд.

Сохтор ва мундариҷаи рисола мутобиқи назари мантиқӣ шакл гирифта, аз қобилияти хуби илмофарӣ бархӯрдор будани унвонҷӯ гувоҳӣ медиҳад.

Мавзӯ ва мазмуну мундариҷаи кори диссертатсионӣ ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 19.00.01. – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология (илмҳои педагогӣ ва психологӣ) ҷавобгӯ мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогикаи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав Абдурахимзода Қудратулло Саид

Маълумот барои тамос: 735140. Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Хатлон, ш.Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67. Тел.+(992)3233-25481. Моб.918274643.

E-mail: abdusamad06@mail.ru

Имзои профессор Абдурахимзода Қудратулло Саидро тасдиқ менамоям.

Сардори РК ва КМ-и ДДБ ба номи

Носири Хусрав

Шукурзод Ҷ.А.

30.08.2022с